

posestvo, dela se pa usmiljenega in pusti krčmarja in Anico i dalje v hiši. Z bogatimi darili preslepi gizdavo dekle, da se odreče Nikolu in odide z Markom v Bosno, kjer otvorita krčmo in kavarno. Nikola vzamejo k vojakom. Ko se vrne, pozabil je nezvesto Anico in se zaroči z Marico, družico svojo izza mladih let. Marka pripro zaradi tiho-tapstva, Anica krčmari v Bosni dalje, udá se pa razuzdanosti, in naposled ji prisodijo petletno ječo, ker je umorila nezakonskega otroka. Skozi rodno vas jo odvedejo v Zagreb. — To snov je pisatelj razpletel v štiri dejanja, katerih vsako se završuje z jako efektinim prizorom. Značaji so očrtani jasno, dasi nima nobeden »sijajne« naloge, dejanje se razvija hitro, uprav dramatiško, narodno življenje je opisano živo, do cela značilno. Originalna osebnost je pandur Bariša, dobro pa so se posrečili pisatelju tudi oni trije tujci Nemci, ki bi radi izžemali preproste kmete. Iz kratka: Tomičevo delo se bere jako lepo in utegne imeti dober uspeh tudi na odru. Uprava hrvaškega gledališča je nagradila igrokaz leta 1892. s prvim darilom. — V 150.—153. zvezku prinaša »Zabavna knjižnica« slike iz tridesetih let pod naslovom »Osvite«. V krasnem jeziku, s pesniškim zanosom popisuje v tej knjigi sloveči pripovedovalec *Šandor Gjalski* dōbo hrvaškega preporoda, katero so leta 1835. započele »Narodne Novine«. Ljudevit Gaj, grof Janko Drašković, Rakovac, Babukić, A. Mažuranić, Stooš in kar je bilo še drugih veljakov hrvaških, ki so v óni dōbi branili národne svetinje proti madjarizmu, vsi nastopajo pred nami zgodovinsko resnično, risani z mojsterskim črtalom. Skozi vse pripovedovanje pa se vije borba platonске ljubezni z domovinsko ljubeznijo Ivana Kotromaniča in Madlene. »Osvite« je takó lepa knjiga, da ji je težko dobiti vrstnice, in sosebo veselo so jo vzprejeli tudi slovenski člani »Matice Hrvaške«, zakaj koga bi ne zanimalo požrtvovalno, odločno, navdušeno delo preporoditeljev národa hrvaškega, katero se takó verno opisuje v tej knjigi! — Kaj naj končno porečemo o spomeniški knjigi »Matica Hrvatska od godine 1842. do godine 1892«, katero sta sestavila *Tade Smičiklas* in *Fr. Marković*? Krasna knjiga se hvali pač dovōlj sama! Poleg poročila, katero je spisal in lani govoril na vélikem zboru »Matice Hrvaške« T. Smičiklas, prinaša to vzorno delo životopise in podobe 8 znamenitih članov uprave »Matice Hrvaške«, namreč grofa Janka Draškovića, Ivana Mažuranića, Matije Mesića, Ivana Kukuljevića-Sakcinskega, Avgusta Šenoa, Janka Jurkovića, Vekoslava Babukića in Stanka Vraza, potem pa opisuje štiri znamenite dobrotnike »Matice Hrvaške«: grofa Ivana Nep. Draškovića, Dušana Kotura, Antona Mažuranića in Adolfa Vebra-Tkalčevića. Dodan ji je še snimek iz izvirnega Mažuranićevega rokopisa »Smrt Čengić-age«, in sicer zvršetak tretjega speva »Čete«. — Kot založno knjigo je izdala »Matica Hrvatska« Plutarhove životopise glasovitih Grkov in Rimljanov v prevodu *Stjepana Senca*. To je že deveti zvezek prevodov grških in rimskih klasikov, obseza pa životopise Temistokla, Aristida, Kimona, Perikla, Alkibijada, Demostena in Aleksandra. — Književni dar »Matice Hrvaške« za leto 1892, je, kakor se vidi že iz teh površnih črtic, izredno bogat in priča, kakó intenzivno se razvija leposlovna in znanstvena književnost med bratskim narodom hrvaškim. Bog daj srečo i nadalje!

Pozdrav istarskog Hrvata. Prve pjesme spjevao *Rikard Katalinić-Jeretov* (Veljko Jeretov) Zagreb 1891. — Mladi pesnik Katalinić je zbral v tej knjigi, katera se nam je nedavno poslala na ogled, okolo poldrugo sto prvih svojih pesmij, posvećenih domovini, spomenu pokojne matere in ljubezni. Katalinić je sotrudi nik raznim hrvaškim listom in kaže zlasti v svojih novjših pesmih lep napredek. V »Pozdravu« sicer nismo našli visokih idej, pač pa izraža pesnik svoje misli krepko in jasno, zlasti v domovinskih pesmih, katere preveva goreče domoljubje. Vse pač ni dovršeno, ali nekatere pesmi, n. pr. »Digo sam se«, »Oj da sam vale«, »Mojoj pjesmi«, »Ista moć«, »Djevojačka

moč, »Smrti«, »Izgubljena«, »Utopljenik« i. t. d. pričajo o lepi nadarjenosti, ki se boče izvestno še spopolnila in razvila. Knjiga bodi toplo priporočena. Kdor si jo hoče omisliti, obrni se do uredništva »Narodnega Lista« v Zadru.

Nove hrvaške skladbe. Naš rojak *P. S. Vilhar* je izdal pri firmi Breitkopf in Härtel v Lipskem štiri hrvaške plose za klavir po motivih prstonarodne hrvaške glasbe; v Hartmannovi zalogi v Zagrebu je izšel zagrebški album plesov s 14 kompozicijami raznih hrvaških glasbenikov, skladatelj *V. G. Brož* pa je izdal najnovejše svoje skladbe za tamburaške zборе.

Gledališke novice. Našim čitateljem je pač še živo v spominu, kakó sijajen uspeh je dosegla lani češka opera na Dunaji, zlasti Smetanova »Prodana nevesta«. Prav takó uspešno se igra letos to delo v »Theater an der Wien«, in sicer v nemškem jeziku. Dunajsko občinstvo se kár ne more prečuditi proizvodu češko-slovanskega genija. — Hrvaška umetnica gospá *Marija Ružička-Strozzi* je dné 11. m. m. slavila petindvajsetletnico svoje dramatiške delavnosti. Zagrebško občinstvo jo je pri tej priliki obsulo s krasnimi darovi in odlikovalo z viharinimi ovacijami. Naše čitatelje utegne zanimati, da je gospá Ružička-Strozzi dné 23. kimovca 1888. leta gostovala tudi na slovenskem gledališču, in sicer v »Debori«. — Naše slovensko gledališče je priredilo minulega meseca dve predstavi; prva (»Materin blagoslov«) je bila na korist penzijskemu in podpornemu zakladu za igralno osebje, druga (»Cavalleria rusticana«) pa na korist kapelniku g. Fr. Gerbiču.

Odlikovana pesnika. Občinski svet v Pragi je podelil *Jaroslavu Vrchlickému* o priliki njega 40. rojstvenega dné in *Svatopluku Čechu* o petindvajsetletnici njega književnega delovanja častno darilo po tisoč kron v zlatu.

† **Dr. Fr. V. Jeřábek.** Dné 31. sušca je umrl v Kraljevih Vinogradih češki pisatelj prof. *dr. Fr. V. Jeřábek* v 57. letu dóbe svoje. Poleg drugih spisov je izdal več dramatiških del, izmed katerih imenujemo drame »Oče in sin«, »Hana«, »Svatopluk«, igrokaz »Pota javnega mnenja«, sosebno pa socijalno dramo v petih dejanjih »Služabnik svojega gospoda«. Ta drama se je leta 1889. v prevodu Fr. Gestrina igrala tudi pri nas.

Stoletnica Kollárjeva. Akademiska češko-slovaška društva na Dunaji se pripravljajo, da poslavé spomni vélikega Slovana Kollárja ter bodo izdala posebno spomenico, za katero so pisatelji raznih slovanskih plemen obetali prigodne doneske. Tudi hrvaško vseučiliško literarno društvo »Zastava« izdá spomenico z životopisom Kollárjevim in prevodom izbranih sonetov iz dela »Slávy dcera«.

»**La geografia per tutti**« se imenuje znanstven časopis, ki izhaja tretje leto v Milanu. Pod naslovom »Gli studii geografici in mezzo agli Sloveni« je priobčil v svoji 6. letošnji številki članek o našem slovenskem zemljepisji iz peresa prof. *F. Musonija* v Palermu. Pisatelj priznava razpravlja delovanje naše »Matice Slovenske« in naš napredek sploh, potem pa nadrobneje poroča o Rutarjevi knjigi »Slovenska zemlja«, katero sodi jako pohvalno.

Popravki k »Baladam in Romancam«. V »Kazalu« samem mora stati Napoleonov večer (ne : Napoleon večer). Na str. 7. mora v 3 strofi stati *s* saboj (ne *v* saboj) — sám s sáboj govori. Na str. 8. naj stoji na konci 2. verza vejica. Na str. 28. mora stati v 1. verzu veselo (ne veselo). Na str. 45. je na konci 11. verza izpuščen pomožni glagol *je* (»Prijetno tu pri vas je«). Na str. 52. naj stojita imperativa *bodi* v zadnje strofe zadnjem verzu brez akcenta. Na str. 59. je v 2. strofe 2. verzu za glagolom *leskeče* izpuščen refleksivni pronomen *se* (»Od bajnih leskeče se lúčij«). Na str. 61. mora na konci 2. verza od zgoraj (poróga) stati : (ne *?*). Na str. 75. mora na konci 3. strofe (čaše) stati pika (ne *?*). Na str. 83 govori 3. strofo tudi Martin sám, torej mora pred strofoj stati znak *«*. Na str. 88. mora na konci 15. verza za besedo *učenosti*